

Oponentský posudek bakalářské práce

Název: Paliativní ošetrovatelská péče v nemocničním prostředí z pohledu pacienta a ošetrojícího personálu

Autor: Zdeňka Navrátilová

Vedoucí práce: Bc. Kateřina Čermáková

Oponent práce: Hilda Vorlíčková, vedoucí úseku kvality zdravotní péče, MOÚ

1) Volba tématu

Autorka si zvolila jako téma bakalářské písemné práce velmi obtížné a nutno říci nepopulární téma – paliativní péči. Problematika paliativní medicíny provází sestry každodenně při jejich práci, protože jen menší část onemocnění můžeme vyléčit. Většina nemocí má chronický charakter a z nich opět významná část zkrátí nemocnému život a vede dříve či později nevyhnutelně ke smrti. Týká se to především nemocných se zhoubnými nádory, ale i nemocných s řadou dalších onemocnění, jako jsou závažná onemocnění ledvin, jater, chronické srdeční selhání, chronická obstrukční plicní nemoc, plicní fibróza a další. Nelze opomenout ani problematiku nemocných postižených AIDS. Přes nesporné pokroky medicíny na začátku nového století stále převažuje u závažných chorob paliativní léčba nad kurativní, ač si to často nechceme připustit. Moderní paliativní medicína výrazně přispívá k dobré kvalitě života nemocných při využití znalostí a dovedností a interdisciplinární týmové práce zdravotníků.

2) Teoretická část

Cílem teoretické části bylo charakterizovat paliativní péči a stanovit základní potřeby nevléčitelně nemocných a umírajících. U nevléčitelně nemocných je prvním úkolem týmu zdravotníků odstranit či alespoň zmírnit obtíže nemocného a pečovat o co nejlepší kvalitu jeho života, s vědomím, že dobu života často významně prodloužit nemůžeme. Dobrá léčba symptomů vyžaduje jasně definované lékařské postupy a u sester využití metody ošetrovatelského procesu. Nastane-li terminální fáze chronického onemocnění, je medicínský, ošetrovatelský a lidský přístup ošetrojícího personálu zvláště obtížný.

V teoretické části autorka prokázala velmi dobrou orientaci v problematice paliativní péče. Přehledně a dostatečně popsala potřeby nevléčitelně nemocných a umírajících. Umírání a smrt jsou tabuizovaná témata, o kterých lidé neradi hovoří. Přitom je smrt samozřejmě přirozená součást našeho života, které se vyhnout nemůže nikdo.

3) Empirická část

V empirické části bakalářské práce autorka jasně definovala cíle výzkumu. V první části výzkumu bylo cílem zjistit názor pacientů na stav paliativní péče v nemocničním prostředí, zjistit jejich potřeby a míru uspokojování a dále do jaké míry jsou pacienti informováni o diagnóze, léčbě a jakou

měrou jsou zapojeni do péče jejich blízcí. Dále se pokusila odhalit největší obavy pacientů a zjistit do jaké míry jsou nemocní seznámeni s možností jiné paliativní péče než v nemocničním prostředí. Druhá část výzkumu je věnována názorům všeobecných zdravotních sester na orientaci a znalosti v problematice paliativní péče, které potřeby pacientů vnímají jako prioritní a které monitorují u nevyлéčitelně nemocných a umírajících. Dále zjišťovala způsob podávání informací a uspokojování fyzických, psychických, sociálních a duchovních potřeb nevyлéčitelně nemocných.

Ke zjištění stanovených cílů si autorka zvolila metodu dotazníků. Dotazníky byli anonymní a respondenti byli rozděleni na dvě části. V první části byli osloveni pacienti a druhá část byla zaměřena na všeobecné zdravotní sestry.

Autorka v předložené bakalářské práci velice přehledně popsala výsledky výzkumu. V diskusi k první části nás upozornila, že ne zcela dobré uspokojování potřeb pacientů v nemocnici je stále aktuální a současně chronické téma. Největší obavy pacientů jsou bolest, nesoběstačnost a špatné podávání informací.

Diskuse k druhé části je zajímavá a do určité míry i potěšující. Celkem 65% zdravotních sester se domnívá, že stav paliativní péče v nemocnici je dobrý a k problematice paliativní péče se staví otevřeně a se zájmem. Na druhé straně tento názor často neodpovídá reálné situaci v dané nemocnici.

4) Závěry

Autorka nepochybně prokázala schopnost poznávat a analyzovat složité situace v řízení paliativní péče a bohatě využívá vlastní zkušenosti. Bakalářská práce může přispět k řešení problémů v řízení paliativní péče a může ve svém důsledku zlepšit kvalitu ošetrovatelské péče v oblasti paliativní medicíny.

Mnoho zdravotníků se domnívá, že paliativní léčba znamená omezení či zjednodušení léčby v případě, že přestane být naděje na uzdravení nemocného a že se dotýká jen menší části nemocných. Bohužel tomu tak není, paliativní léčba a péče je například poskytována zhruba 75 % nemocným s maligními nádory. Znalosti a dovednosti všeobecných zdravotních sester, ale i příbuzných a přátel nemocného mohou umožnit umírání a smrt s co nejmenšími obtížemi fyzickými, psychickými, sociálními i duchovními při zachování důstojnosti každého jedince. Vysoce profesionální a tím i empatická péče je větším dobrodiním než nejobornější péče prováděná chladným a lhostejným způsobem.

Prospěšnost této práce je nepochybná, neboť může být inspirací pro další zdravotnická zařízení při rozvoji paliativní péče. Pro celou naši společnost bude prospěšné, když se těmito problémy budeme zabývat po stránce odborné a etické na profesionální úrovni. Paliativní medicína ve skutečnosti nepřichází s ničím převratně novým. Pouze se snaží uvést do praxe model péče, který by přiměřeně odpovídal komplexním potřebám vážně nemocného člověka. Na paliativní péči by nemělo být pohlíženo jako na nějaký „nadstandard“. Paliativní péče představuje dobrou klinickou praxi (postup lege artis) v situaci pokročilého onemocnění.

Závěrečnou bakalářskou práci pokládám za velmi užitečnou, přehlednou a mimořádně zdařilou. Práce je použitelná a užitečná pro praxi.

5) Literatura

Výběr literatury dokazuje, že autorka je dostatečně sečtělá a má přehled v dané problematice.

K úpravě práce: Bakalářská práce je přehledná a text je srozumitelný. Práce má dobrou jazykovou úroveň.

Bakalářskou písemnou práci doporučuji k obhajobě, nemám doplňující otázky a navrhuji hodnotit klasifikačním stupněm **V Ý B O R N Ě**.

Dvě otázky pro diskuzi:

- 1) Jaké jsou vaše zkušenosti s paliativní péčí o neoncologicky nemocné?
- 2) Jaký je podle vás vztah mezi paliativní péčí a euthanasií?

V Brně 12. 5. 2006

Hilda Vorlíčková
Vedoucí úseku kvality zdravotní péče
Masarykův onkologický ústav, Brno